

Observatoriulu ese de doue ori in septemana, Mercuria si Sambat'a.

Pretiuulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa, cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu V.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a treia câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesanrulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 12.

— Sibiu, Mercuri 10/22 Februaru. —

1882.

Economi'a nationala.

(Fine.)

Dn. academicu Aurelianu, dupa-ce facu óresi-care comparatiune între industri'a mare de fabrice, între cea domestica si între cea mica, sau cum se mai numesce, de manufacturi, ori meserii, aduce in favórea industriei domestice mai multe exemple din tiera inaintate, scóse din scrierile unoru economisti din cei mai renumiti. Reproducemu si noi dupa domnulu Aurelianu câteva din acelea exemple, cu care vomu si curmá escerptele acestea, lasandu pe lectorii nostrii, cá se consulte cartea intréga a dsale. Premitemu inse acilea, cá in totu coprinsulu Transilvaniei, in Banatu si in Ungari'a pe unde se afla romani, industri'a de casa o va afla alaturea cu economi'a campului, despre ce s'a potutu convinge ori-cine si la espositiunea nóstra din Sibiu. Mai adaogemu, cá locuitorii orasieloru sasesci si chiaru ai unoru orasie unguresci si celoru romanesci cá Blasiulu, Abrudulu, Hunedó'a, Hatiegulu, Nasedulu, Fagarasiulu etc. au impreunatu totudeauna economi'a campului cu câte o manufactura. De nu aru fi facutu asia, de multe-ori in ani rei aru fi trebuitu se piéra cu familii cu totu. Nu cá aru avea din ambele vreunu castigu mare, dara castigu este acela si inca fórté considerabile, cá pe langa atátea calamitati câte vinu preste noi din afara si dela elemente, bietii locuitori potu fi ocupati preste totu anulu, castigandu'si pana de tóte dilele si celelalte necesitati coperindu, odata cu munc'a campului, alte-ori între patru pareti cu manufacturi. Mai in scurtu, se tñemu cu tóte braçiale la industri'a domestica, se nu suferimu scapatarea ei, se facemu cu totii necurmata propaganda in favórea ei si cestiune de onóre pentru barbati si femeii. Se lucramu cu totii, se alergamu, se castigamu, se adunamu si se crutiamu. Red.

Éca ce ne mai invétia dn. Aurelianu:

Am disu n'eu susu, cá economisti recunosc, cumcá practicariu a diferite industrii la tiera din preuna cu agricultur'a, infaçiosiedia interese morale si sociale. Câteva citatiuni voru intari acésta asertiune.

Economistulu francesu d. Baudrillart, vorbindu despre influenti'a exercitata asupra starei morale prin amestecarea muncéi agricole cu munc'a industrialu in satele din Normandi'a, observédia:

„Munc'a agricola nu se presenta in totudeauna in Normandi'a in stare de profesiune esclusiva. Câte odata pe langa lucrarile agricole se adaoga si practicarea vreunei industrii. Acestu caracteru mixtu infaçiosiedia unu tipu de studiatu care se recomandédia prin folóse economice de óre-care insemnate. Adesea pe langa bunastarea ce resulta din acésta combinatiune, se potu adaoga si deprinderi, de care moral'a nu are decâtu se se laude. Am potutu observá in Normandi'a exemple de felulu acéstu fórté convingatórie.

Astfelu sunt tiesetorii tierani. Exista unu numeru in destul de mare in apropiare de Elbeuf, a caroru inteligentia si dibacia merita tóta laud'a. Ei lucrédia in industri'a lânei, si timpulu ce le prisosescu ilu intrebuintiedia la lucrarea gradinei. Cei mai staruitori castiga dela optu pana la nóue sute franci pe anu. Fetele castiga o midiolocie de cincii pana la siése sute de franci. Adese-ori tiesetoriulu isi are cas'a sa, cu o curte plantata cu meri, sau o gradina. Cu chipulu acesta are la indemana óue, legumi si carnea unui porcu pe care ilu cresce.

„Intalnimu aceeasi practicare de munca industrialu si de munca agricola in multe alte localitati, pe tiermuriu apelu Andella, Eura, Iton, Risle. Si pe acolo infloresce fabric'a ruralu, laudata cu multa dreptate de economisti cá Rossi si cá Léon Faucher. Se tiesu stoffe de bumbacu si de lána, inse mai cu séma de bumbacu.

„Cu cáta placere vede cineva desfasiurandu-se acésta industria tieranésca in valea Andellei, care se tine de departamentulu Eure... Fiacare satu, fiacare catunu, pare a fi unu oleiu industriosu.*)

„Aceste populatiuni care exercitédia industri'a la tiera, cu órecare amestecare de agricultura si gradinaria, ne-au datu ide'a despre o esistencia, in care domnesce o fericita armonia între trebuintie modeste si midiulóce suficiente.

„Am mai avutu alte ocazioni pentru a observá bunele efecte ale unirei muncéi agricole cu munc'a industrialu. Exemple de acestea se gasescu in mai multe regiuni din departamentele Orne si Calvados. Toti tiesetorii sunt imprasciati prin satele care se afla in vecinatatea importantulu orasiu manufacturieru Flers. Viétia acestoru cultivatori tiesetorii infaçiosiedia particularitati interesante. Ei au unu locu de munca si nici-unu instrumentu agricolu. Loculu lor ilu lucrédia vreunu agricultorulu din vecinatate, cátra care se achitédia lucrandu'i la seceratu, la strinsu fénulu si hrisc'a: feciorii si fetele tiesu pensaturi candu n'au de lucru la campu. In timpulu secerisiului se ducu la lucru si apoi éra se intoreu la resboiu.

„In satele din vecinatatea orasieloru Caen, Bayeux si Cherbourg se fabricédia dantele prin sate si odinióra preste 70.000 femeii se indeletniceau cu acésta fabricatiune.

„Amu potea citá in fine alte chipuri de acésta combinatiune de lucrari agricole si industriale. Unulu dintre acestea ne-a inpressionatu aprópe de Conches, in departamentulu Eure, representatu prin ferari virtosi. Forg'a disa Vieux-Conches este interesanta din acestu punctu-de vedere. Lucratorii ce intrebuintiedia sunt adeverati ómeni de meseria, si daca sunt cultivatori, sunt intr'unu modu accessoriu, cu dilele, cu septemanele si cu lunile. Petrecu mai totu anulu fabricandu instrumente agricole. Mai toti au câte o bucata de pamentu, pe care'lu lucrédia si nu'lu perdu din vedere; ei lipsescu din atelieru cátu tine recólt'a.“

Ilustrulu economistu germanu Rau, in consideratiunile asupra industriei manufacturaré dice între altele:

„Industri'a manufacturaria se póte exercitá simultaneu cu industri'a agricola, in asia chipu, cá lucratorii si câte-odata chiaru intreprindietorii practisédia alternativu pe fiacare dintr'insele, si in acésta stare, candu una, candu alta din aceste ramuri va fi cea mai importanta. Candu se dá preferentia agriculturii, munc'a manufacturara este o lucrare accessoria, pe care lucratoriulu o exercitédia in momentele candu nu are de lucru, si mai cu séma iérn'a.

„Ne remane a privi sistemulu acesta din altu punctu-de vedere. In adeveru, elu imbunatatesce positiunea lucratorilor si mai siguru decâtu in casulu candu s'ar aplicá numai la o singura industria, ii face se indure mai cu inlesnire momentele de crisa ale uneia sau alteia, si'i garantédia contra efecteloru unui anu reu; le permite se lucrede pe unu pretiu mai eftinu decâtu acia cari sunt nevoiti se cumpere tóte obiectele de hrana; de aceea si fabricatele lor fiindu mai eftine, sunt preferite in targurile straine. Afara de acésta, o schimbare de ocupatiuni este fórté folosítóre pentru sanetatea lucratorilor.“

D. E. de Laveleye tractandu despre economi'a ruralu a Belgiei, vorbesce si despre fabricatiunea impletiturilor de paie in acele localitati ale acestei tieri avute. Intre altele eminentulu economistu dice:

„Nimicu mai interesantu decâtu modest'a industria agricola, ale carei elegante producte, cantate in tóte capitalele Europei si chiaru ale Americii,

*) Oleiu, nu oleiu, in Romani'a insémna cosiu de albine; se vede a fi stricatu din latin: alvear.

Red.

facu bogati'a a dóuedieci de comune raticate pe fruntariile terei, care de abia le cunósce.

„Acésta industria dá nascere unoru afaceri in destulu de considerabile (4 pana la 5 milióne de franci pe anu), si imprascia o animatiune estrema in satele unde se afla stabilita. Se póte dice fara esageratiune, cá in industriésele comune Glons si Roclenge, toti locuitorii traiescu si se ocupa cu impletitulu paieloru. Ací se vede unu copilu, care pe candu pazesce caprele pe marginea padurei, impletesce dejá paie de rendu...“

Ungari'a.

Budapest'a. (Dela dieta.) In dilele din urma au fostu luat in desbatere budgetulu culteloru si alu instructiunei publice din Ungari'a si Transilvani'a. Cá si in alti ani, asia si acum diferitele positiuni ale aceluia provocara câteva scene interesante si chiaru instructive. Pentru asta-data noue ni se paru cele din 16 Februaru mai demne de a le tine minte.

In acea siedintia a venit inainte din nou caus'a magiariloru ciangai (csángó magyarok) locuitori in unele tinuturi ale Moldovei si in cincii sate din Bucovin'a, cum si caus'a altoru magiari emigrati in Romani'a. Deputatulu Adam Lázár face o propunere subscrisa de elu si de alti 11 colegi deputati, anume Jos. Madarász, Emericu Szalay, Lud. Turgonyi, Otto Hermann (fanaticulu renegatu), Car. Hegedüs, Gabr. Ugron, Emer. László (celu care scrisse spurcatiuni mari asupra boieriloru din Moldov'a despre tirani'a lor), Em. Náráy, Car. Reviczky, Dan. Kiss, Blas. Orbán, in care provocandu-se la o resolutiune a camerei deputatiloru Ungariei luata in caus'a Ciangailoru inainte cu 10 ani in siedinti'a 426 din 22 Jan. 1872 la Nr. 5113 pre candu se decisesse, cá aceea se se dea in studiulu ministeriului, acum acesti deputati pretindu: 1. cá la posit. 15 a budgetulu instructiunei se se tréca 5000 fl. v. a. cá ajutoriu destinatulu pentru tinerimea scolastica magiara din Romani'a; 2. cá diet'a se oblige pe ministeriu a intra in negociatiuni internationale in caus'a ciangailoru si a celorulalti secui catholici trecuti in Romani'a, pentru-cá provocandu-se la „dreptulu istoricu“ din vécurile de multu, de candu existase in Moldov'a episcopia romano-catholica a Milcoviei, toti acei magiari ciangai si secui se fia supusi cu bisericile, parchiile si scólele loru jurisdictiunei eclesiastice a episcopulu romano-catholicu ungurescu din Transilvani'a, pentru-cá asia educatiunea loru religiósá si nationalu se fia pusa sub protectiunea parlamentulu si a gubernulu Ungariei. Cu alte cuvente: locuitori supusi indigeni ai Romaniei, inca si din ai Austriei in Bucovin'a, din cauza cá ei sunt magiari, se fia subtrasi bisericesc de sub jurisdictiunea imediata a pontificelului romanu, totuodata inse si de sub jurisdictiunea ministeriului din Bucuresci.

Acésta motiune, modelu de modestia unguresca, se póte citi in limb'a originale, nu numai in actele camerei deputatiloru din Budapest'a, ci si in diariile ministeriali, de ex. in „Hon“ Nr. 48 din 17 Febr. (suplementu) si in altele mai multe.

Dn. Trefort ministrulu culteloru (de origine francesu) combatu motiunea companiei de 12 dicundu între altele, cá si pe escelenti'a sa ilu dóre fórté de sórtea magiariloru ciangai din Romani'a si cá dorerea sa este cu atátu mai mare, cá-ci acia din fatalitate nu sunt supusi ai Ungariei, ci supusi straini, prin urmare in budgetu nu se póte pune nici-o suma care se figuredie cá ajutoriu datu ciangailoru, din cauza cá in acestu casu s'ar deschide si altoru staturu ocaziune si li s'ar recunósce unu dreptu de a se vota si in acelea ajutórie diverse pentru supusi de ai Ungariei, de alta

nationalitate. Asia de ex. s'ar potea intemplá, cá parlamentulu Germaniei se votodie ajutórie dela statu pentru tinerimea sasiloru din Transilvani'a, altulu pentru altii; deci motiunea se fia delaturata.*)

Gabrielu Ugron (cunoscutu cá unulu din auctorii invasiunei in Moldov'a la 1877) combate pe ministru si insiste pentru votarea intregi motiuni.

Diet'a o respinge. Fia; cu tóte acestea motiunea celoru doispredece deputati ar meritá se fia luata si la Bucuresci in ceva consideratiune, celu puçinu asia, cá si candu citimu câte ceva numai cá se ne tréca de uritu. Anume partea a dou'a din motiune adeca dreptulu istoricu formatu asupra Moldovei pe temeulu episcopiei dela Milcovu, póte se dea materia buna de distractiune dlu Titu Maiorescu cá criticu, care nu afla nimicu bunu din câte s'au scrisu vreodata in Transilvani'a, chronice, colectiuni si fragmente istorice, cu care s'au spartu calea spre cunoscinti'a de sine a natiunei si s'au preparatu generatiunile moderne, cá se se infle in penele loru. Totu asia va avea se ocupe acea problema istorica si pe istorici cá Hasdeu, episcopulu Melchisedecu, N. Jonescu, Odobescu, Urechia s. a.; cá-ci trebuie se scia dloru, cá ungurii lucra si la Rom'a in acésta cauza, au lucratu si pâna acuma.

De altumentrea dupa noi motiunea celoru 12 din B.-Pest'a merita se fia pusa alaturea cu toastulu lui Skobeleff.

O alta motiune érase prea interesanta a fostu a deputatulu Daniel Irányi asupra teatreloru. In mani'a tuturoru calamitatiloru finantiali insoçite de executiuni barbare, describe pe largu si mai de multe-ori in „P. Lloyd“, urmate de imprumuturi cu sutele de milióne si totusi tiér'a pururea in deficite, parlamentulu ungurescu votédia pe fiacare anu sume, relative fórte mari, cá subventiuni pentru teatrele magiare (dóue) din capitala, 1 din Clusiu, si pentru unele societati totu magiare, ambulante (altii le dicu vagabunde). Irányi inse observá in termini fórte tari, cá teatrele magiare au degeneratu cu totulu si s'au abatu dela vocatiunea loru, cá-ci aceea in locu de a combate si inferá vitiulu, crim'a, misieli'a (procléti'a) si tóte blastematiile omenesci, in locu de a recomandá moralitatea, virtutea, bun'a cuviintia, ele mai virtosu propaga vitiulu, desfrenarea, poltroneri'a, coruptiunea si batjocorirea in publicu a castitatii si a vietiei in familia, éra acestea blastematii le comitu societatile de actori nu numai prin alegerea pieselor celoru mai lascive din alte limbi si anume din limb'a francesa, dara si prin falsificarea testulu in traductiune, apoi si prin situatiuni gretióse. In locu de o limba, in care se se observe strictu regulele bune cuviintie, in teatru se audu balacarii, mascari, blastematii. Amu ajunsu, adaoge Irányi, cá niciunu barbatu care'si iubesc in adeveru famili'a sa, se nu mai cutedie a'si duce pe tiner'a soçia, ori altulu pe fia-sa la teatru ungurescu. In Angli'a cea libera si in Germani'a se iau piesele la censura inainte de a se representá pe scena. Mai virtosu asia numitele operette moderne, si anume cele dela Parisu sunt spurcate si gretióse, pe care nu le mai intrecu nici femeile publice cantaretie in asia numitele Cafées chantants. Censura cere si Irányi de câte doi barbati seriosi.

Ministrii si mai toti deputatii au recunoscutu, cá Irányi avù mare dreptate inferandu teatru modernu degradatu la stare de càrciuma prósta si de bordel. Dara insusi ministrulu presiedente Colomanu Tisza si cu elu multi altii observara, cá spurcatiuni de acestea nu se potu corege prin legi, ci numai de càtra insasi societatea, si in prim'a linia de càtra barbati, cá parinti de familia. Asemenea ii dau dreptate mai tóte diarele magiare, anume „Kelet“ din Clusiu observa, cá ei au ajunsu acolo asia departe, in càtu la mai multe piese nu mai póte merge nici-o femeia care mai scie ce este pudórea (rusinea) si bun'a-cuviintia. Dara plebea, adunatur'a, strengarimea, craidonii si berbanii tocma la balacarii de acelea aplaudédia cá turbati.

— Acestea lectiuni unguresci despre teatru aru potea fi prea la loculu loru si in Bucuresci, unde se vedu parinti nauci si hebeuci luandu cu sine fetitie de câte 7—8 ani nespalate la urechi si baiati mucosi la câte o piesa sau la café chantant, la care nu aru avea ce se caute nici chiaru

ei, parintii, numai cá se privésca la schimele unoru femei perdute, aduse de càtra speculanti cá sclave albe dela Vien'a, Bpest'a, Hamburg, Parisu etc. Decàtu asia spectacole la romani, mai bine biciulu si vergile. Apoi se mai mira totu ei de atâtea feçie palide, vestedite, uscate, perite in flórea tineretiloru, familii desbinate, invrasbite, case sparte, divortiu la ordinea dilei, degenerarea rassei, scaderea poporatiunei rubrica permanenta in statistic'a tierei. Cum nu, candu adulteriulu este de atâtea ori pusu pe scena si nu odata glorificatu, concubinatulu celu mai ratacitoriu escusatu cu educatiunea orientala insoçita de cea apuséna, matrimoniulu monogamu, adeveratulu fundamentu alu statulu, luatu in batjocura. Chiaru magiarii recunoscuro intru alta siedentia, cá de, in urm'a depravatiunei numerulu loru in asia numit'a Tiéra de josu a scadiutu in cei 10 ani din urma cu 150 de mii.

Éca asia se subjuga mai ántaiu popórale: prin coruptiune, prin degenerare, prin spargerea pacei familiiloru. Éca de ce tréba sunt cochetele si femeile publice trimise cu miile dela Vien'a si de airea in Romani'a si in totu Orientulu.

Romani'a.

Fiindcà ni se cere cá, ori-càte materii aru fi de publicatu, se mai facemu locu si la alte debateri ale camerei deputatiloru audite in caus'a familiiloru banatiene, reproducemu inca si pe acestea:

Dlu Dim. Brateanu dice, cá cestiunea dela ordinea dilei este o cestiune care privesc intrég'a natiune si mai cu séma pe liberali. Dsa regreta, cá d. Cogalniceanu, pe care ilu crede liberalu, a facutu o asemenea motiune si crede, cá autorulu ei, care a fostu mistificatu prin natur'a-i ardenta, passionata, trebuie se-o regrete elu insusi. Passiunea, dice dlu Brateanu, face a cadea in gresiéla pe ómenii chiaru cei mai priceputi. Dsa crede, cá mobilulu care a pusu in miscare pe d. Cogalniceanu este mai frumosu, mai inaltu, este compatimirea, iubirea s'a pentru fratii nostri de peste Carpati; viu'a s'a imaginatiune a esageratu negresitu suferintiele Banatianiloru cari trebueau se se întórca in Banatu si astfelu esaltatiunea simtiementelor sale de nationalitate si de umanitate 'lu-au facutu se cada in pecatulu de a comite eresi'a regretabila, pericolósa, cuprinsa in motiunea sa.

Terminandu, dlu D. Brateanu se pronuncia contra motiunei, de óre-ce considerantele ei sunt nefundate. Gubernulu n'a facutu nici o estradare, cá pe Banatiani in cestiune, neputendu-i capatui pe timpu de iérna, ii a ajutatu pentru a se întórce la caminurile loru. Dsa o mai respinge pentru motivulu cá-i este téma se nu se dica, cá prin o asemenea motiune Romani vinu, in unu modu indirectu se deschida portile mari ale tierii lifteleloru straine, si cá se dau gurile Dunarei nu Romaniloru, ci bajariloru Lipoveni, Russi si Nemti. Incheiendu, dlu Brateanu dice, cá se ferésca D-dieu si pe liberali si pe conservatori se subscria o asemenea eresia, cuprinsa in considerantulu alu douilea alu motiunei, pentru cá toti sunt Romani, toti voiescu cá Romani'a se fia a Romaniloru si numai a Romaniloru (aplause prelungite).

D. N. Jonescu combatendu argumentele aduse de càtra raportatorulu comitetulu delegatiloru de sectiuni dice intre altele:

... Nu aveti de càtu se puneti urechea candu mergeti pe stradele Bucuresciloru, nu aveti de càtu se ascultati vorb'a din curtile proprietariloru celoru mari si veti audi limbagiulu ungurescu, alu emigratiunei slugarime. Acésta emigrare este mai mare de càtu aceea de 400 insi Banatiani, si nimeni nu'i opresce. N'am auditu se'i fi opritu vreodata; legea si regulamentele relative la libertatea individuala, nu oprescu de a veni la noi pe nici unu strainu, de ori-ce ginte, si nici candu vinu 10, 40 sau 400 nu 'i-a opritu, si bine a facutu, cá-ci nu potea se'i oprésca fara a atinge libertatea garantata de Constitutiune. Dara faptulu acesta de a veni 400 se produce acum pentru ántai'a data? Si anu a venit unu asemenea numeru de Banatiani si totu in acea situatiune s'au afatu. Dara anulu acesta nu sciu pentru ce gubernulu a fostu mai crudu càtra acesti emigrati de càtu anulu trecut.

Gubernulu n'a ganditu se puna nici o stavila emigratiunei Unguriloru in capital'a Romaniei si cu dreptu cuventu. Vinu ómenii se'si caute de lucru, aci unde sunt mai bine platiti, unde protectiunea lelei este mai eficace, unde se respira

unu aeru mai liberu si nu avemu nimica a dice: Dara de ce se se faca esceptiune pentru Romani? Aci este cestiunea, si aci nu mai incupe se alege cineva temeri de o invasiune eventuale de Romani straini, de acei straini numai prin potenti'a la care apartinu, cá-ci aci este nodulu cestiunei? Pentru ce numai pentru Romani se fia rigurile acestea? Pentru ce numai facia cu acei Banatiani se fia temerile acestea? Pentru ce numai tocmai acum candu s'a determinatu o emigratiune spre Dobrogea, din Banatu se se oprésca, candu nu s'a cercatu a se opri emigratiunea magiara spre capital'a Romaniei spre Bucuresci? Nu este si nu póte avea o justificare temerea de invasiune despre partea acestoru emigranti, ba inca trebuie bine-cuventata emigratiunea Banatianiloru in tiér'a Romanésca si respectivu in Dobrogea.

Norocirea nóstra a fostu cá avemu vecini poporatiuni romane, din centrulu celu mai insemnatu alu colonisarei romane; acésta este o norocire pentru natiunea romana independenta; acesta este unu faptu care trebuie se ilu bine-cuventamu, cá-ci daca ar fi fostu alte ginti in jurulu nostru, ar fi fostu pentru noi unu liberalismu reu intielesu si periculosu de a deschide portile nóstre ospitaliere la acei emigranti.

Precum D. Cogalniceanu dicea, cá Dunarea este bréulu care in totudeauna a incinsu si a apurutu interesele nóstre cele mari, totu asemenea potemu dice, cá bréulu pe uscatu alu nostru este formatu din acele poporatiuni cari sunt de aceea ginte cu noi, si cari ne preserva in patri'a nóstra, asigurandu conditiunile nóstre de desvoltare intelectualala si economica, fiindcà acestu bréu este formatu din poporatiuni de aceeași religione, de același sange, de aceeași deprinderi cá noi.

Romani'a este invescuta de aceste poporatiuni identice cá cu o camasia de sigurantia in contra tuturoru perturbariloru, care ar potea se ne vina dela alte rasse si nu avemu a ne teme noi, cá vomu veni vreodata in conflicte sangeróse, intru càtu si de-o parte si de alta a Carpatiloru este gint'a Romana, care dominédia.

Dloru, cu acésta se fia bine intielesu, cá voiescu se dicu cá noi, noi politici luminati, patrioti priceputi din secolulu alu 19, noi Romani nu intinemu idei de a reface cu violentia vechile hotare ale Daciei Traiane. Romani'a cum este astadi este intréga in sufletulu ei, este intréga in unitatea ei politica si militara, si candu dincolo de Carpati va incetá opresiunea, va fi si acolo o poporatiune romana totu asia de fericita cá si acésta de aici, si nu va avea nevoe Romani'a cá se visedie cuceriri de partea aceea, totu asia precum ea póte desfide pe altii de partea acésta (aplause).

Dloru, Transilvani'a cu Banatulu sunt pentru noi cá nisce cantóne Svitierane, care ne preserva de contactulu destructoru alu altoru ginti straine; precum acele cantóne Svitierane nu lasa pe Svitier'a se se absórb'a in marea republica francesa, totu asia si fratii nostri de aceeași religione, de aceeași traditiuni, cari sunt in numeru considerabilu sub sceprulu Habsburgiloru, totu astfelu si ei, organizati pe principiulu desvoltarii interióre, nu voru avea a invidiá nimicu fratiloru loru din Romani'a libera, fiindu siguri cá odata libertatea va domni si dincolo cá si dincóce de Carpati (aplause prelungite).

Éta cum dicu eu, cá nu avemu a ne teme cá se va interpretá politic'a nóstra, sub raportulu emigratiloru cá o politica de duplicitate, cá o politica ascunsa, turbatória, revolutionara. Noi repudiamu cu totii, atátu liberali càtu si conservatori pentru Romani'a libera si independenta, acelu rol de perturbatrice (aplause). Nu avemu nevoie se invetiamu pe Romani de sub corón'a Ungariei cum se céra si se capete libertatea si autonomi'a nationala. Dara avemu o datorita, cá fruntariile nóstre se nu le inchidemu emigratiunei, care continua si astadi nu numai din partea Banatulu, dara si din partea Ungariei; trebuie se avemu in acésta privinti'a o cumpana egala; precum primimu pe Magiari in ori-ce numeru ar veni, asemenea trebuie sa primimu si pe Romani din orice parte ar veni si in orice numeru.

Romani banatiani au venit in Romani'a, fiindcà prin Constitutiunea nóstra le sunt deschise usile impamentenirei, pe cari ei o dorescu cá Romani, fiindcà sunt sange din sangele nostru, osu din osulu nostru, sufletu din sufletulu nostru (aplause prelungite).

Adeverulu luminos este acesta, cá noi, cá si tiér'a intréga, amu fostu atinsi in simtiementele nóstre nationale, amu fostu atinsi in simtiementulu nostru de legalitate constitutionala, candu amu afatu cá unu numeru de Romani din Banatu ce

*) Se fia delaturata, cá remanu fondurile de dispositiune, mai prisóse, mai viremente, mai societatea S. Ladislau, mai colecte. Sasii ardeleni? Ei nu ceru dela parlamente, cá le face natiunea germana colecte bogate.

venisera în Romani'a au fostu înapoiati. Si nu me ocupu de forme, me ocupu de faptu, nu avea nimeni dreptulu se franga calea acestoru emigranti spre Dobrogea.

Motiunea noastră nu s'a pusu pe terenulu Constitutiunei, fiindcă nici potemu se admitemu că Constitutiunea se aiba doue interpretari. În privința această numai o singura interpretare este: Romanulu din orice statu, de sub orice potentia straina, venindu în Romani'a, are dreptulu a cere recunoscerea calitatii sale de romanu. Prin urmare, nu era o cestiune de Constitutiune, era o cestiune de colonia, o cestiune economica. Statulu nu avea de cătu se le spuna la acesti 400 Banatiani emigranti, că pe risculu si pericolulu lor, potu se se duca ori unde voru voi în Romani'a.

La ce se reduce cestiunea pusa de noi, prin motiune? Se reduce la acestu simplu faptu, la acestu singuru cuventu: Romani'a independenta afirma dreptulu seu de a lasa deschise portile sale emigrantiloru Romani. Aci nu este vorb'a de emigranti de orice nationalitate, nu este vorb'a de colonizare, este vorb'a de emigranti cari vinu de dincolo de peste Carpati, pentru că prin munc'a lor se si castige o viața onesta sub protectiunea unoru legi liberale si nationale.

Vedeti că elementulu românesc sub expansiunea sa naturala si nationala, chiaru în timpurile grele din secolele trecute nu s'a feritu se si faca drumulu dincolo peste Dunare. Si astadi în timpuri fericite, candu suntemu stapani pe destinatele noastre, astadi dv. veti caută se inlaturati această emigrare naturala, si această expansiune nationala a poporulu romanu de dincolo si de dincoace de Carpati? Cum? Voiti dv. astadi se dati o desmintire prin fapt'a dv'ostre sentimentelor de nationalitate ce leaga poporulu romanu din toate partile, abstractiune facendū de sceptrulu sub care traiescu si se desvolta?

Éta aci este cestiunea, de aceea dicu, că ministrii Majestatii Sale se ia în buna parte declararile ce facemu cu această motiune si onorabil'a Camera se o votodie. Dloru ministri, ve conjuru, uniti-ve cu noi că se damu esemplu unei Adunari romane, în care această cestiune economica a emigrarei în Dobrogea a fostu tratata cu demnitate si fără preocupatiune de partita (aplaude prelungite).

(Va urmă.)

Unu scandalu popescu din cele mai mari. În septemanile trecute erau pline diarele capitalei de acea insielatoria degradatória, despre care inse noi tacurumu până candu caus'a veni în pertractare publica la tribunalulu, sau cum dicu în Romani'a pe frantiosesce, la parquet; acuma inse i facemu locu dupa diariulu „Dreptulu“ că unui casu din cele mai rari, dara si foarte semnificative.

„În dio'a de 25 Jan. cur. tribunalulu corecionalu din Ilfov*), sectiunea II, eră chiamatu se statuodie asupra cererei de liberare pe garantia facuta de preotii Stefanu Calinescu si Emanoilu Datco, depusi în penitenciarulu Vacaresci de judecatorulu de instructiune pentru escroqueri'a ce li se impută că au comis cu chirotonisirea unui bietu tieranu din comun'a Straini-Dobreni.

Fiindu-că unele diarie din capitala au vorbitu dejă mai multu sau mai puțin exactu de această cutediatória mistificatiune, petrecuta în dio'a de 1 Aprile — o adeverata minciuna de Aprile, cum veti vedea — ne credem datori a face si noi relatiunea completa a faptelor cari au pusu în mișcare actiunea publica.

Éta aceste fapte, astfelu cum reesu din consciințios'a lucrare a magistratulu insarcinatu cu instruirea afacerii, dn. Teodorini:

Georgiu Popescu, reclamantulu, este fiulu unui bietu preotu de satu anume Georgiu Duchovniculu din comun'a mentionata mai susu. De o figura comuna si fara expresiune, de o inteligentia cu totul marginita, acestu tineru, dupa impulsionea parintiloru sei, intrase în Seminarulu centralu din Bucuresci, spre a se face preotu. Din nenorocirea lui, siediuse 5 ani în acestu institutu fara a putea trece macaru clasa I, si fusese nevoitu se ésa de acolo fara a si fi ajunsu scopulu.

Cu venirea lui în Bucuresci, inse naivulu sateanu facuse cunoscinti'a preotulu Stefanu Calinescu, care ii fusese recomandat si că confesoru.

Acesta, vedendu'lu atât de limitatu si profitandu negresitu de secretulu confesionalulu, luă pe Popescu sub protectiunea lui, ii spuse că are cunoscintie înalte pe la Mitropolia si'lu asigură că, nu numai ilu va face preotu, dara inca i va dá si pe nepóta-sa de nevasta. Din acelu momentu, puși de gaina, ulcelele cu untu, putinele cu brandia, fagurii de miere, incepura a curge că o binecuvantare de susu în cas'a popei, că-i viitorulu ginere nu sciă cum se mai multamésca pe generosulu seu protectoru.

Cu toate acestea, casatori'a amenandu-se din di in

di, Popescu perdū rabadarea si, gasindu o féta în satulu lui, se insoră în dio'a de 9 Novembre 1880. Elu nu si uitase inse planulu de a se face popa si, imediatu dupa cununia, veni la Bucuresci spre a termină cu această afacere. În conversatiunea ce avu cu Calinescu, acesta ii promise formalu chirotoni'a si i ceru siésedieci si cinci galb., „că se dea pe la Mitropolia, dupa obiceiul“, dise elu. Popescu se grabi se execute si numeră banii, făcia fiindu si celalaltu prevenitu, Eman. Datco.

Desteptandui-se gustulu, Calinescu, la a două intelnire ce avu cu bietulu tieranu, ii mai ceru inca 20 napoleoni, pentru-că banii cei de întâiu nu i ajunsesera, si i dise se vie negresitu în sér'a de 1 Aprile că se mérga la Cernica spre a fi chirotonitu.

În acea stare, Calinescu se grabi se si cumpere, cu banii viitorulu preotu, unu superbu anteriu de citărea, „cum n'am mai veditu nici la arhierii“, a afirmatu unu martoru la instructiune.

La dio'a deșta, bietulu Georgiu, emotionatu, cu sufletulu plinu de sperantie, fiindu-că avea se si védia în fine visulu cu ochii, veni la intelnire cu unu curcanu minunatu în mana în forma de ploconu.

Calinescu, cum ilu vediu, se grabi a i esi înainte, asigurandu'lu că totulu e gata. Că se i arate apoi solitudinea lui, că-i negresitu Georgiu eră obositu de drumu, ilu duse într'o camera vecina si'lu culcă, promitiendu i a'lu deseptă la timp.

Nu scimu ce va fi visatu naivulu tineru în acele momente. Candu se tredí din somnu inse, elu vediu camer'a iluminata de mai multe faclii de céra, si pe Calinescu si Datco imbracati în santele odajdii, tinendu fiacare câte o carte deschisa în mana. În acelasu momentu, unu omu înaltu, cu barba stufoasă si lunga, cu figur'a venerabila, deschise usi'a si intră

Cei 2 preoti luara atunci de subsuori pe Popescu, zapacitu de somnu si de emotiune, ilu pusera cu faci'a la icóna si cu capulu aplecatu — că se nu védia pe arhieru, dice elu — ii asiediara unu siervetu pe brațu, ii detersa se tina unu castronu plinu cu apa în mani, si apoi, gravi, rogatori, solemni, incepura servitiulu divin. În câteva momente Georgiu Popescu eră chirotonitu deodata diaconu si preotu. Daca ar fi insistatu, acesti facetiosi servitori ai bisericii i'aru fi facutu póte si mitropolitu.

Dupa sférsirea ceremoniei, arhieru necunoscutu se grabi se dispara. Popescu întrebă atunci cu sfiela:

— Cine a fostu cinstitu parinte care m'a chirotonitu?

— Arhieru Calistu, respunde Calinescu, fara se se turbure.

„Candu te voru întrebă la tíera, adaogă elu, se spui că arhieru Calistu te-a facutu diaconu la Cernica si preotu la Antimu, pe sém'a bisericii din comun'a Ciolanu, districtulu Vlasica.“

A două di chiaru, pop'a Georgiu plecă veselu în satulu ce i eră destinat, si cu ardórea neofitulu, începū se slujésca liturgi'a, se citésca acatiste, se mérga la parastase, că-i toate formalitatile bisericesci i fusesera dejă aratate de parintele seu.

Din nenorocirea lui, primariulu loculu, omu banuitoru, ilu luă de scurtu într'o di. Dupa câteva întrebări, naivulu popa se dete de golu si marturisí toate faptele relatate de noi.

Parquetulu, pusu în curentu, începū imediatu instructiunea si procese la arestarea culpabililoru.

Astfelu sunt faptele, de cari preventii voru avea se dea sém'a inaintea justitiei.

Dupa citirea ordonantiei de grefieru, presedintele ii interpelédia:

— Astfelu de lucruri ati invetiatu dni'avóstra din cartile sante pe cari le cititi?

— Martoru mi e Dnedieu, dnule presedinte, că n'am luatu nici-unu banu! respunde Calinescu cu vivacitate, punendu si man'a pe ánima, — pe candu companionulu seu pastrédia o tacere prudenta.

— Cum! cinstite parinte, n'ai luatu dela mine 65 de galbini? esclamá bietulu Georgiu în culmea mirarei.

Presedintele dá cuventulu unuia din advocati, d. C. C. Arionu, spre a si desvoltă cererea pentru liberarea pe cautiune.

— Nu este de ajunsu, dniloru magistrati, incepe aparatoriulu, că se esiste o acusatune vaga...

— Da cum nu este de ajunsu, dniloru, intrerupe cu vehemencia parintele reclamantulu, candu a promis se mi faca feciorulu popa, si nici popia nu ia datu si banii i'a mancatu?

— Taci din gura, parinte; e rendulu dlui avocatu se vorbésca, observă magistratulu.

Dupa-ce onorabil aparatoriu isi desvoltă cererea, presedintele dise reclamantiloru:

— Acum e rendulu domni'avóstra, ce cereti dela Tribunalu?

— Pei, ce se ceremu? respunde betranulu. Se dea popi'a ce a fagaduitu lui fiu-meu (ilaritate).

— Asta nu se póte. Dta nu scii cine are cadere se faca popa?

— Apoi, atunci, de ce s'a fagaduitu se'lu duca la Cernica, se i dea pe nepóta-sa, si apoi a facutu scalandru? De ce nu spune cine a fostu a 3-a fiintia?

— Pentru asta o se ve judecati la 4 Martiu. De ocamdata, spuneti Tribunalulu, ce pagube ati suferitu?

— Eu sciu că iam datu parintelui Calinescu, respunde tinerulu, 65 galbini la Craciunu, 20 napoleoni în postu si 12 lire în dulce (ilaritate).

— Mai aveti ceva de adaogatu?

— Se spue cine a fostu celu de alu treilea; ala care a facutu pe arhieru, respunde betranulu. Se scimu si noi, némtiu a fostu, turcu a fostu, tataru a fostu, miere a fostu: ce a fostu? (mare ilaritate).

Tribunalulu, dupa o mica deliberare, unitu cu conclusiunile procurorulu, admite liberarea pe cautiune.

— Duceti-ve acum, le dice magistratulu. O se ve chiamamu din nou la 4 Martiu.

— Da de ce nu spune pe celu de alu treilea, murmură bietulu duchovnicu.

Aprodulu invită lumea se golésca sal'a.

— Turcu a fostu, némtiu a fostu... repetă elu, ducendu-se.

Vomu tinea pe cititori în curentulu acestui ciudatu procesu.

(„Poporulu“ dupa „Dreptulu“.)

Generalii Ignatieff si Skobelev. Proclamatiunea Crivoscianiloru.

Trei actiuni venite din 3 parti au alarmatu nu numai press'a austro-ungurésca, ci pe tota Europ'a. A esitu adeca la lumina unu memorialu secretu alu cunoscutulu generalu, diplomatulu si actualu ministru c. Ignatieff, în care se dice, că Ungari'a trebuie ajutata că (în sensulu Kossuthianiloru) se se desbine cu totulu de cătra Austri'a, se se proclame de regatu cu totulu independente, pentru-că în 50 de ani se cada cu totulu în potestatea slaviloru că regatu nationalu slavu.

Skobelev se afla la Parisu, nu exilatu, ci dusu de buna voia. Acolo studentii serbi, de cari sunt mai multi în Parisu, apoi unii corespondenti ai diarielor mari ii facura visita, cum amu dice, de caracteru politicu. Generalulu conversandu cu ei, observă între altele, că cei mai mari adversari ai popóraloru sclave si ai Rusiei sunt popórale germane si că nu e departe timpul în care acelea două popóra mari au se si mesure poterile într'unu resboiu teribile, în care inse escel. sa crede, că Franci'a va combate alaturea cu Rusi'a contra inamiciloru sei seculari. Mai adaose Skobelev, că elu nu e disgratiatu din caus'a toastulu de deunadi implutu cu apa rece si ridicatu în contra Austro-Ungariei, ci elu avuse de mai înainte concediu, vacantia spre a caletori si a se recreá. Despre serbi si de celu mai de aprópe viitoriu alu loru invingatoriulu din Balcani si din Asi'a vorbi cu mare caldura si le promise revedere pe campulu de onóre.

Asia dara serbiu din Hertegovin'a sciura pentru-ce au compusu o proclamatiune atât de cutediatória în contra monarchiei noastre.

Din tierile revoltate sunt deocamdata numai sciri merunte, nici-o urma de actiune decisiva.

Corespondentie particulare ale „Observatoriulu“.

Orascia, în 12 Febr. 1882.

— (Decorarea bravulu soldatu Georgie Pripu din Silivasiu lângă Hatiegu, si desconsiderarea limbei romanesci la această ceremonia). — De mai multe dile se latise faim'a că se va decorá conducatoriulu de sectiune (Zugsführer) Georgie Pripu dela regimentulu 64 de infanteria, pentru bravur'a ce a documentatu în resbelulu ce curge inca în Bosni'a. Astadi la 9 óre se începū servitiulu divin, dara nu în una dintre cele 2 biserici romanesci, ci în cea rom.-catol. Romanii au asteptatu, că atunci candu se decorédia unu romanu, se se tina ceremoni'a între romani.

Dupa finirea servitiulu divin, G. Pripu, obiectulu ceremoniei, a fostu condusu de d. colonelu Kupelwieser si alti oficiari din locu, si pusu inaintea batalionulu care eră postatu în curtea bisericii.

Dupa această protopopulu greco catol. dn. Justinu Moldovanu a servitu santirea apei în limb'a romana, si decorandulu i s'a datu de a sarutatu crucea. Numai au acestu actu s'au aratatu, că ceremoni'a privesce pe unu romanu. Dupa această dn. colonelu a tinutu o vorbire scurta dara bine intocmita, animandu pe soldati la asemeni bravuri pentru imperatu si patria, si la finea vorbirei a pusu medal'i'a de argintu pentru bravura pe peptulu lui Georgie Pripu. Pecatu că nu s'a tinutu această vorbire unui batalionu nemtiescu, că ar fi avutu efectulu doritu, dara soldatii romani nepricepundu ce s'a vorbitu, au remasu indiferenti, si numai la strigatele oficiariloru au strigatu si ei. Dupa aceea a cititu dn. capitanu Bursi o cuventare ungurésca, totu de coprinsulu celei nemtiesci. Asupra acestei vorbiri faci'si ungunii observarile loru; pe romani nu i atinge, si efectulu ei a fostu că si alu celei nemtiesci, adeca a remasu nepriceputu de soldatii romani. În fine, si érași dicu în fine, a urmatu vorbirea romanésca totu de coprinsulu celei nemtiesci. Acesta vorbire a fostu schimonosita prin aceea, că dn. capitanu Bursi, neromanu, s'a chinutu multu până candu a citit'o, si asia nu a potutu avé efectulu pe care l'ar fi avutu, candu ar fi fostu rostita de unulu carele scie bine romanesc; inse feciorii totu au priceputu cătva, si asia strigatele „se traiesca imperatulu“ au fostu puternice, erumpendu deodata dela batalionulu întregu. În fine a rostitu dn. colonelu susu laudatu puține cuvinte romanesci, cari au fostu primite cu entusiasmu din partea fecioriloru, strigandu „se traiesca imperatulu“.

Ce ironia a sortiei! se vedi decorandu-se unu soldatu romanu, se se tina o cuventare ocazionali, si această cuventare se se tina în două limbi neintielese; si mai pe urma, că de batjocura în limb'a materna a decoratulu, adeca în limb'a romana. Apoi se mai dica cineva că existe egalitate de dreptu.

Fiasce-care spectatoru romanu isi pune întrebarea, că cui s'a vorbitu nemtiesce si ungresce, si pentru-ce s'a cititu vorbirea romanésca mai pe urma.

Érá lucru insufletitoriu vedindu pe bravulu decoratu Georgie Pripu standu imbracatu cu siub'a négra, cu caciul'a négra pe o urechia, cetindū-se în faci'a lui

*) alu districtulu Ilfov, în care se afla capital'a Bucuresci.

eroismu impreunatu cu multa prudentia; éra de alta parte serbatórea si-a perdotu multu din valóre batjocorindu-se limb'a romana, observandu-se si aceea, cá la batalionulu din locu sunt mai multi oficiari romani, de ex. capitanulu Terfologa, primu-locotenentii Boldea, Blaju, Ruja, locotenentii Nedelcu, Zigrisiu; dara e de mirare si e lucru neexplicabilu, cum de nu a fostu incediutu unu oficiariu romanu a rostí vorbirea romanéscá, si de ce a fostu cea din urma. Acésta procedura póte dá ansa la combinatiuni diferite. Asia s'ar poté crede, cá cu tendentia nu s'a concesu a rostí vorbirea unui oficiariu romanu, cá se nu produca entusiasmu între feciorii romani, sau se mai scie lumea cá sunt si oficiari de romanu. Créda cine ce va voi.

Unu spectatoru.

— Beiusiu, 16/2 1882. Eri s'a tinutu in orasiulu nostru alegerea de medicu opidanu; concurenti au fostu patru insi, unu romanu G. Muresianu dela Clusiu cu documente de cualificatiune fórte bune si trei israeliti, între cari unulu anume Deutsch rudenia cu regalistulu Weisz (evreu). Cu o septimana buna inainte de alegere s'au si inceputu cortesiile; de asta-data toti romanii fára exceptiune au fostu la inaltimea missiunei lor, au misicatu tóte in favorulu lui Muresianu, dara si magiarii acum odata au fostu sinceri si leali fácia de noi, preferindu mai bine a votá pentru unu crestinu, de si romanu (densii nu au avutu candidatu), decátu pentru unu israelitu, si asia ne-au datu totu succursulu loru posibilu pentru a poté reesi victoriosi la alegere. Ori-cátu s'au sfarmatu regalistulu Weisz cu toti argatii lui prin beuturi spirituóse, ademeniri si alte midiulóce meschine a sparge partit'a compacta a crestiniloru, nu 'ia succesu, si rezultatulu a fostu, cá in dío'a alegerei Deutsch neavendu partid'a, repasi, éra G Muresianu fú alesu de medicu cu aclamatiune.

Nu potemu inse trece cu vederea fapt'a necorecta a dnului protopopu de Vasiadu Paulu Papp (romanu), care in fantasi'a sa inflamata, crede cá i se estende jurisdictiunea sa protopopéscá pána si asupra cercului de medicu beusianu. Acestu protopopu dete unu cerculariu in limb'a magiara indreptatu cátra publiculu beusianu cu titlulu: „Üdv az Urban“ (salutare in domnulu), in care ne recomanda cu tóta ardórea sufletulu seu de medicu pe unu jidanu anume Hevesy (Hecht) din Böszörmény, pe care nici densulu nu 'lu cunósce.

Nu scimu ce a indemnatu pe susunimitul protopopu la acea recomandatiune nicidecum démna de pusetiunea lui, atunci candu in tierile cele mai culte europene se formédia reuniuni antisemitice cu scopu de a conservá, ce se mai póte inca conservá in folosulu crestiniloru; — dara scimu atáta, cá noi nu suntemu minoreni, scimu si noi judecá si nu primimu svaturile oraclului dela Vasiadu, ci se le validitédie dsa in cerculu seu protopopescu, unde voru fi avendu de buna séma mai mare trecere si unde figur'a dsale va poté inpune. Fóрте ne miramu, cum nu s'a genatu a ne recomandá pe unu strainu, sciindu si noi cetí in carte. Atáta pentru eroulu encycliceí: „Üdv az Urban“.

Caius Pomponius.

Balulu Casinei romane de Beiusiu s'a tinutu in 11 Febr. Unu publicu frumosu si elegantu a concursu din tóte partile; petrecerea a succesu fórte bine. In pauza 14 tineri au jocat in costume nationali „Calusierulu, Batut'a si Hor'a“. Dintre dame inca s'au prezentatu mai multe in portu nationale, dintre cari s'au distinsu dsiórele: Irin'a Antal, A. Rosiescu si Julian'a Horvatu. Credemu cá portulu nationale pentru dame va aflá pe venitoriu mai multe imitatórie. Dn'a Hermína Ignatu patronés'a balului a staruitu multu cu zelulu seu intru reesirea petrecerei. Venitulu balului se urca la sum'a de 120 fl. v. a.

Sciri diverse.

† (Unu necrologu din cele mai doreróse.) Cu ánima franta de durere venimu a aduce la eunoscintia toturoru p. t. consangeniloru si amiciloru, cum-cá prea iubituloru soçi, resp. tata, frate si cumnatu Dimitrie Demianu, comerciante, dupa unu scurtu morbu tifosu, la 6/18 Februaru a. c. sér'a la 11 óre a incetatu din viatia, fiindu in etate de 50 ani. Remasitiile pamentesci ale iubituloru defunctu s'au petrecutu la repausulu eternu Marti in 9/21 Februaru la 3 óre d. a. in cimiterulu gr.-or. din suburbiulu Josefínu, la care festivitate de doliu au fostu invitati toti p. t. condolentii.

Sibiu, in 7/19 Februaru 1882.

Mari'a Demianu nasc. Gollianu, soçia. Elen'a Demianu, Calliopi Demianu cas. Z. Boiu jun., cá sorori. Irin'a cas. J. Macellariu, Aurelu stud. med., Otto, Mari'a si Anastasiu cá fii.

— (Reuniunea femeiloru romane din Sibiu.) In sensulu §. 13 din statute se convóca prin acésta a dou'a adunare generala ordinaria a „Reuniunei femeiloru romane din Sibiu“ pe díu'a de Marti 28 Februaru 1882 stil. nou dupa amédi la 4 óre in localulu „Asociatiunei transilvane“ din Sibiu (strad'a Cismadiei Nr. 7, la care onorabilu membrii ai reuniunei sunt rugati a participa.

Sibiu, 18 Februaru 1882.

Mari'a Cosma, president'a reuniunei.

— (Contribuiri) peste pretiulu de intrare la balulu-calicot, arangiatu prin reuniunea femeiloru romane din Sibiu, la 15 Februaru a. c. in favórea infiantidei scóle romane de fete:

Dela Escel. Sa Mitropolitulu M. Romanulu 14 fl., dd. br. Davidu Ursu de Margina, colonelu ces. reg. in pens. 8.50, A. Greceanu 6.48, Nicanoru Fratesiu, protosincelu 5.—, Victor Sill, adv. 4.—, Aug. Láday, jude la curia in pens. 3.50, J. Tr. Hamrodi comere. 3.50, du'a Constanti'a de Dunca-Schiau 3.—, dd. Vis. Romanu, directoru la „Albin'a“, N. N., Dr. Aureliu Brote, directoru la „Transilvani'a“, Dr. D. Racuciu adv., Hugo Lüdeke comere. si Stefan Kast, preotu lut. in Gusterit'a câte 2 fl., colonelu ces. reg. Geez 1.50, J. Bucianu, Dr. Calefariu, medicu in Salisce si Joanu de Preda adv. câte 1 fl., B. P. Andr. Domanovszky prof., Paulu Fasie jude reg. cerc. in Vascau, Lud. Binder, conduc. de tipografia, Georgiu Baritiu, redactoru si contele Lazar propr. câte 50 cr. In totalu 68 fl. 48 cr., ce prin acésta se cuitédia cu multiamita.

Sibiu, 20 Februaru 1882.

Comitetulu arangiatoriu.

— Sabesiu, in 15 Februaru 1882. La serat'a cu dantiu tinuta aici in 11 Februaru a. c. pentru infiantierea unui fondu cu scopulu de a ajutá scolarii seraci, au incursu 144 fl. 50 cr. v. a. si s'au spesatu 116 fl. 87 cr. v. a. Deci venitululu curatu pána acuma este 27 fl. 63 cr. v. a. care s'au si predatu spre scopulu amintitu in administratiunea comitetulu bisericeí greco-orient. de aici. — Dintre contribuenti au solvit prestu pretiu dintre neparticipanti la serat'a, domnii: Simeonu Blasiu, primu-locotenente ces. reg. in Orasti'a 9 fl. v. a.; — din locu domnii: Georgiu Anghialu, consiliariu aulicu in pensiune 4.—, Heinrich Bayersdorf 2.—, Albert Leonhard 2.—, Joanu Pico, senatoru 1.—, Gregoriu Forró 1.—, éra dintre participanti domnii: Teodoru Colbasi, proprietariu in Cutu 3.—, din locu: domnii Joanu Onitiu comerciantu 3.—, Aronu Bihoy, ces. reg. maioru 2.—, Ernest Margineanu capitanu ces. reg. 2.—, Joanu Munteanu adv. 2.—, Carl Leonhard jun., Nicolau Beu, J. Zöld, M. Balog câte 1 fl., Constandinu Colbasi, proprietariu in Springu, Joanu Munteanu, notariu cercualu in Sascioru, Gerasimu Carpiniseanu, notariu in Balomiru câte 1 fl., v. a.

Comitetulu esprime multiamit'a sa toturoru contribuentiloru pentru spriginirea nobilulu scopu.

Comitetulu.

— Onorata Redactiune! Ascultatorii cursulu extraordinariu teologicu venu a contribui obolulu loru pentru ridicarea unui monumentu in memori'a nemuritorulu nostru poetu si regeneratoru Andreiu Muresianu si adeca: Valeriu P. Papiriu 1.—, Alexandru Popu 1.—, Teodoru Danu 1.—, Joanu Ciuica —.50, Josifu Popovicu —.50, Stefanu Seceta —.50, Augustinu Mera —.40, Aureliu Ladosianu —.30, Adamu Lupsioru —.30, Benedictu Isaicu —.30, Aureliu Dumbrava —.25, Georgiu Butnariu —.20, Joanu Andreiu —.20, Joanu Galisiu —.20, Joanu Popu sen. —.20, Joannichiu Schiopu —.20, Parteniu Grama —.20, Basiliu Calugaru —.20, Basiliu Popu —.20, Dionisiu Dobreanu —.20, Joanu Alesandru —.20, Simonu Russu —.20, Sofronu Adamu —.20, Alexandru Gaja —.10, Nicolae Ignatu —.10, Nicolae Stoichitia —.10, Alesandru Boeriu —.10, Joanu Bursu —.15, Joanu Guga —.10, Joanu Popu jun. —.10, Romulu Marcu —.10, Teodoru Popovicu —.10. Sum'a 9 fl. 30 cr.

Adeca: noua florini 30 cruceri v. a., cu rugarea de ai transpune la locul destinatiunei lor si a se cuita pe cale publica in diurnalulu ce redactati.

Blasiu, in 19 Februaru 1882.

Teodoru Danu,
teologu esternu, colectante.

Bibliografia.

Unu opu teologicu fórte interesantu a aparutu in limb'a latina la Oeniponte (Innsbruck in Tirolu), alu carui titlu este: *Calendarium Manuale*, utriusque ecclesiae, Orientalis et Occidentalis, auctore Dr. Nicol. Nilles. Despre tomulu I care aparuse la anulu 1879, si care contine 31 cóle tiparite, a fostu mentione si in „Observatoriulu“. La 1881 au aparutu si tomulu alu II-lea din acestu opu si consiste din 51 cóle tiparite, formatu 8-vo. Opuulu intregu costa 7 fl. v. a.

Coprinsulu acestui opu este: Tom. I tractédia despre serbatorile misicatóre (festa mobilia) de ambe riturile. — Pe paginile prime se afla néscari citatiuni

din literele Apostolice relative la ritulu, limb'a sacra (sau liturgica) si la ceremoniele aceleia. Din cari se vede, cum ni se asigura in modu solemn in violabilitatea acelora. Ba acele litere sublime sunt cá una stinca formidabile contra toturoru atentatorulu reutatiose. . . Mai incolo se descriu serbatorile istorice, se esplica terminii teologici ethnologice; apoi insemnatatea dogmatica a facarei di si serbatóre de preste anulu intregu. Arata, atátu in tomulu I cátu si in alu doilea, care tractédia despre serbatorile stabili, legate (festa mobilia) unitatea credintei crescinesci a bisericeloru de ambe riturile, si unele abateri. Citédia pre auctorii greci, latini, romani, rutheni etc. in limbele usitate de respectivii auctori, adaogédu traducerea latina.

Cu unu cuventu, opulu acesta este scrisu cu una eruditune admirabile, si cu diligentia extraordinaria.

Din partea nóstra a Romaniloru merita auctorulu tóta recunoscint'a, cá ni face si limb'a nóstra cunoscuta clerulu erudit de pre totu continentulu.

Aceea inse, cá in locu de a ne numi „Romani“ ne numesce „Rumeni“, nu este de vina cl. d. auctoru, precum mi-a respunsu la interelatiunea-mi facuta in asia privintia, ci este cá S. Scaunu apostolicu, si pána astadi totu Rumeni ne numesce in tóte bulele sale indreptate cátra romani.

Aru fi tempulu, spre a face aici competenti pasii receruti in asta privintia la S. Scaunu, care póte fi cá pána acuma pentru aceea nu ne-a numitu Romani, ci Rumeni, cá se nu ne confunde cu poporulu urbei eterne; inse astadi scie lumea intréga, cá exista petrile (de si inca respite) ale Romei potinte si la resaritu. . .

Scopulu auctorulu erudit se vede apriatu din motto acestei carti, care este: „Multi quidem festa celebrant, et nomina eorum noverunt, historias autem et ocasiones, unde orta sunt, non noverunt . . . quod summa notandum ignominia risuque dignum est.“ S. J. Chrysost. homilia in s. bap. D. N. J. Chr.)

A voitu a ne areta, cá precum D-dieu a infrumsetiatu ceriulu cu stele, campii cu flori, asia a dotatu si anulu bisericescu cu s. s. serbatori. Deslegarea acesteia ii si succese, in modu admirabilu asia, in cátu cetindu acestu opu interesantu si instructivu, voindu nevrendu cetitoriulu de unu spiritu nobilu se imple de iubire cátra s. biserica si eschiama: „Tóta frumoáa esti iubit'a mea, si macula nu este intru tine.“ (Cant. Cant. 4, 7).

Deci recomandu cu tóta caldur'a acestu opu eruditiloru nostrii clerici.

Gherl'a, 16 Februaru 1882.

G. P.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

20 Februaru st. n. 1882.

Obligatiuni rurali din 1880 convertite cu 6%	l.	97 1/5 b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„	— „
Obligatiuni dominiali convertite cu 5%	„	— „
— Creditu fonciariu rurale cu 7%	„	100 — „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	„	100 — „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„	102 — „
Actiunile calilor fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„	62 1/2 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„	100 30 „
Obligatiuni noue ale stat. cu 6%	„	100 — „
Actiunile banicei nat. rom. de 500 franci	„	1400 — „
Actiunile banicei Romani'a din 1869 de 200 franci	„	480 — „
Daci'a-Romani'a unite de câte 250, cursulu	„	290 — „
Rent'a romana din 1875	„	86 1/2 „

„ALBIN'A“

instituto de creditu si de economii
in Sibiu.

Domnii actionari ai institutulu de creditu si de economii „Albin'a“ se invita prin acésta, in virtutea §-ului 19 alu statuteloru societatiei la

a IX-a adunare generala ordinara,

care se va tine la Sibiu in **24 Martiu 1882** st. n. inainte de amédi la 10 óre in cas'a institutulu (strad'a Baier Nr. 1).

Obiectele:

1. Raportulu anualu alu Directiunei, bilantiulu anulu 1881, si raportulu comitetulu de revisiune.
2. Fixarea dividendeloru.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Fixarea pretiului marceloru de presentia.
5. Alegerea unui membru in consiliulu de directiune in sensulu §. 36 din statute.
6. Alegerea comitetulu de revisiune.

Domnii actionari, carii in sensulu §§. 22, 23 si 24 din statutele societatiei voiescu a participá la adunare in persóna sau prin plenipotentii, sunt rogati, a'si depune la cass'a institutulu actiunile lor si eventualu dovedile de plenipotentia celu multu pána in 21 Martiu 1882 stilulu nou dupa amédi la 6 óre.

Sibiu, 15 Febr. 1882.

(69) 1—3

Directiunea institutulu.

Editoru si redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Krafft.**